Інститут Економічних Досліджень та Політичних Консультацій

Місячний Економічний Моніторинг України

№7 (141), липень 2012 року

Резюме

Тема місяця: Повітряний транспорт

Політика: Україна з Польщею успішно провели чемпіонат Європи з футболу.

Реальний сектор: Реальний ВВП зріс на 2,0% дпр у першому кварталі 2012 року через суттєвий приріст приватного кінцевого споживання.

Галузеві новини: Уряд запровадив плаваючі ставки акцизу на нафтопродукти, щоб стабілізувати ціни на ринку.

Зовнішній сектор: В квітні дефіцит поточного рахунку становив 0,7 млрд дол. США, а профіцит рахунку операцій з капіталом та фінансових операцій досягнув 1,2 млрд дол. США.

Фіскальна політика: Зміни до Податкового кодексу передбачають норми, що сприятимуть розвитку малих та середніх підприємств.

Соціальна політика: Реальний наявний доход зріс на 10,6% дпр в першому кварталі 2012 року.

Ринок праці: Ринок праці залишився слабким на початку 2012 року.

Монетарна політика: В червні ІСЦ знизився на 1,2% дпр, що є найнижчим показником зміни ІСЦ за період 12 місяців в українській історії.

Фінансові ринки: Міжнародні резерви НБУ вперше з червня 2010 року впали нижче 30 млрд дол. США.

Тема місяця: Повітряний транспорт

Майбутнє нових українських аеропортів

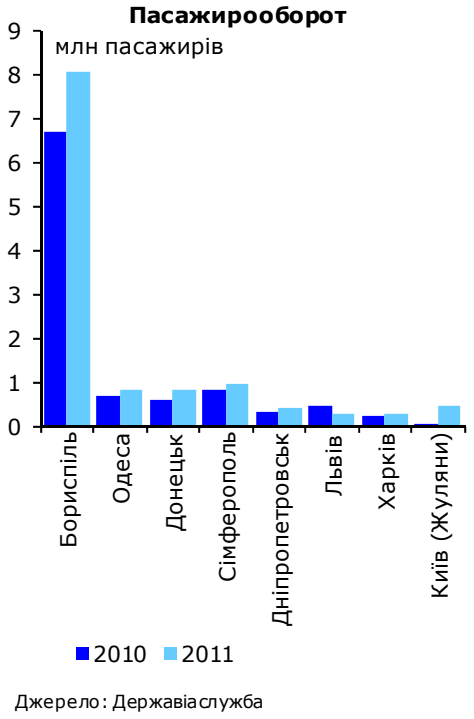
Ірина Коссе

В червні Україна жила під сяйвом футбольного чемпіонату Євро-2012. В процесі підготовки до цієї події Україна витратила 800 м дол. США на будівництво стадіонів та близько 4,3 млрд. дол. США на реконструкцію аеропортів та іншої інфраструктури. Зокрема бюджетне фінансування було направлено на будівництво стадіонів в Києві та Львові, і повернення цих інвестицій викликає сумніви. Разом з тим, оновлення аеропортів часто асоціюється із розвитком ділової активності, а також туризму в країні, оскільки це полегшує подорожі. Однак подібні очікування можуть не справдитися через низьку конкуренцію між авіакомпаніями на українському ринку.

В цілому Уряд профінансував значну реконструкцію аеропортів в містах, що приймали Євро-2012. Зокрема в аеропорту "Бориспіль" (Київ) було збудовано новий термінал D потужністю 3000 пасажирів на годину (п/г), а потужність терміналу В було збільшено до 2400 п/г. В результаті сукупна потужність аеропорту збільшилася у 2,5 рази. В донецькому аеропорті був збудований новий термінал потужністю 3200 п/г, нова злітно-посадкова смуга (ЗПС) та диспетчерська вежа. Будівництво нової ЗПС та диспетчерської вежі збільшило потужність харківського аеропорту до 2250

п/г. Новий термінал потужністю 2000 п/г, нові ЗПС та диспетчерська вежа були побудовані також у львівському аеропорті.

Напередодні Євро-2012 Уряд оголосив ініціативи із залучення бюджетних авіакомпаній до України на період проведення чемпіонату. Він також сподівався, що дешеві авіаквитки змусять українські готелі знизити свої надзвичайно високі ціни. Але незважаючи на ці заяви, бюджетні авіакомпанії не прийшли на ринок, а іноземні фани в основному використовували регулярні або чартерні авіарейси. Під час чемпіонату пасажирооборот в Україні збільшився в 4,5 разів в харківському аеропорту, 3 рази в аеропорту "Бориспіль", 2,5 рази в донецькому аеропорту та 2 рази у львівському аеропорту. Однак є ризик, що після закінчення Євро-2012 показники пасажирообороту повернуться до рівня, який був до чемпіонату, і додаткові потужності в українських аеропортах не будуть задіяні. Три основні перешкоди, які заважають розвитку пасажирських авіаперевезень — відсутність відкритого авіаринку, регульовані аеропортові збори та висока бюрократизація. В результаті ринок характеризується низькою конкуренцією та нерівними правами для різних гравців.

Джерело: Державіаслужба

Україна виграє від приєднання до Угоди про Спільний авіаційний простір (УСАП), що стимулюватиме розвиток ринку. Зараз всі міжнародні напрямки розділені між українськими та європейськими авіакомпаніями на взаємній основі та регулюються міжнародними угодами по кожному напрямку. УСАП дозволяє українським та європейським авіакомпаніям літати до і з України без обмежень. З 2007 року Україна провела п'ять раундів переговорів, але Угоду досі не підписано. В лютому Президент України дав доручення Кабінету Міністрів завершити переговори по УСАП до 2 липня. В червні Міністерство інфраструктури попросило Президента перенести строк до 1 січня 2013 року. Українська авіаційна агенція Державіаслужба пояснює затримку існуванням різних поглядів ЄС та України на сертифікацію літаків. Україна наполягає на дозволі всім літакам, сертифікованим в Україні, працювати на спільному авіаційному ринку, але ЄС дозволяє лише літаки, сертифіковані Європейським агентством авіаційної безпеки (EASA). Ця вимога міститься в Регламенті ЄС №216/2008. Однак Україна як розробник та виробник літаків слідує Чиказькій конвенції про міжнародну цивільну авіацію та відповідає за підтримання льотної спроможності тисяч літаків та їх компонентів, несертифікованих EASA. Відповідно до інформації українського авіавиробника ДП "Антонов" сертифікація EASA одного типу літаків коштує 40 м дол. США на рік. Серед українських літаків лише Ан-26 має сертифікат EASA. Останні консультації з цього питання проводилися 8 червня, і зараз сторони готуються підписати меморандум про взаєморозуміння. Відповідно до Міністерства інфраструктури, меморандум може містити домовленості про взаємне визнання сертифікатів льотної придатності (BASA). Раніше Віце-прем'єр-міністр Борис Колесніков заявляв, що Україна не підпише УСАП, якщо не отримає безвізовий режим з ЄС, що не є виправданою політикою. Зокрема лібералізація візового режиму та приєднання до Угоди про САП — це абсолютно різні речі, які вимагають від України впровадження відмінних заходів.

Проблема з регульованими аеропортовими зборами може бути частково вирішена впровадженням заходів, спрямованих на залучення бюджетних авіакомпаній до України. Проект постанови розробляється Міністерством інфраструктури та зараз перебуває на обговоренні. Зокрема українські аеропорти можуть отримати право встановлювати аеропортові збори для бюджетних авіакомпаній (зараз вони визначаються Міністерством інфраструктури). Міжнародний досвід свідчить, що такі збори для бюджетних авіакомпаній зазвичай нижчі за збори для інших компаній. Однак компаніям, щоб платити нижчий збір, потрібно буде відповідати певним критеріям, які можуть включати мінімальну кількість літаків у власності або лізингу (Міністерство пропонує 10 літаків) віком не більше, ніж 10 років. Якщо такі заходи будуть ухвалені, цей крок прискорить прихід інших бюджетних авіакомпаній на український ринок.

Підсумовуючи, приєднання до УСАП України та надання дозволу аеропортам самостійно встановлювати аеропортові збори стимулюватиме зростання пасажиропотоку. Це виправдає значні інвестиції в інфраструктуру аеропортів. Водночас українському уряду необхідно також змінити бюрократичну культуру, покращивши загальний регуляторний клімат в країні.

Місячний Економічний Моніторинг України

Політика: Євро-2012 в Україні

З 8 червня по 1 липня в Україні та Польщі проходив чемпіонат Європи з футболу (Євро-2012). Футбольні матчі були проведені в 4 українських містах: Києві, Львові, Донецьку та Харкові. Незважаючи на побоювання щодо недостатньої готовності України прийняти Євро-2012, а також несприятливої загальної політичної ситуації, підсумкові оцінки щодо організації чемпіонату були здебільшого позитивними.

Міжнародні ЗМІ, які спочатку зображали Україну як расистську та нецивілізовану країну, в ході чемпіонату значно виправили свою думку про неї. Однак кількість футбольних уболівальників, що приїхали до України, могла би бути значно більшою, якби не завищені ціни на житло та недоліки транспортної інфраструктури. В цілому, під час чемпіонату Україну відвідали близько 1,8 млн іноземних гостей.

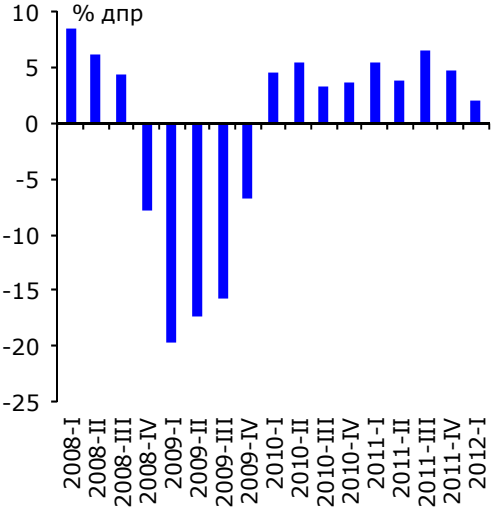
Незважаючи на попередні заклики європейських чиновників бойкотувати матчі Євро-2012 в Україні у зв'язку з ув'язненням колишнього Прем'єр-міністра Юлії Тимошенко, в ході чемпіонату багато хто з них пом'якшив свою позицію. Зокрема, фінал чемпіонату, який проходив 1-го липня у Києві, відвідали високопосадовці з Італії та Іспанії.

Населення: 45,6 млн.
Промислове виробництво/ВВП: 24%
Сільськогосподарське виробництво/ВВП: 8%
Інвестиції/ВВП: 21%
Експорт: Росія 25%, ЄС 28%
Імпорт: Росія 22%, ЄС 35%

Реальний сектор: Реальне приватне кінцеве споживання залишається рушієм зростання

ВВП. Держстат покращив оцінку зростання реального ВВП у першому кварталі 2012 року до 2,0% дпр. Реальне приватне кінцеве споживання зросло на 9,8% дпр. Реальне нагромадження основного капіталу збільшилось на 7,6% дпр, але залишилось нижчим, ніж в перші три місяця 2004 року. Сильний внутрішній попит стимулював зростання імпорту неенергетичних товарів. Зокрема частка споживчих товарів національного виробництва знизилась на 4,4 відсоткових пунктів до 59,9% товарообороту торгової мережі підприємств (на 6,9 відсоткових пунктів до 42,1% для непродовольчих товарів). В цілому сукупний реальний імпорт знизився на 4,3%, насамперед, через значне зниження покупки природного газу. Реальний експорт зменшився на 6,8% дпр через несприятливу зовнішню кон'юнктуру. Скорочення запасів відняло 6,5 відсоткових пунктів від зростання реального ВВП. Не менше половини цього зниження пояснювалось продажем зернових.

Динаміка реального ВВП

Джерело: Держстат

З боку виробництва, сільське господарство та обробна промисловість майже не зростали в першому кварталі. Валова додана вартість (ВДВ) у будівництві знизилась на 3,1%% дпр через холодну погоду в зимові місяці, а також обмежений доступ до фінансування. Водночас ВДВ у торгівлі зросла на 5,5% дпр завдяки вищому роздрібному товарообороту. Зростання в транспорті та зв'язку (на 3,8% дпр), ймовірно, пояснювалось розвитком сектору зв'язку та поліпшенням стану доріг у зв'язку із Євро-2012. Отже, зростання більшості секторів сповільнилось в першому кварталі 2012 року і, найвірогідніше, залишатиметься слабким протягом року.

Секторальні тенденції. Промислове виробництво в травні зросло на 1,0% дпр, насамперед через зростання виробництва та розподілення електроенергії, газу та води. Хімічна промисловість продовжила швидко зростати (на 16,4% дпр) завдяки вищому зовнішньому попиту. Харчова промисловість також збільшила випуск. Виробництво у машинобудуванні збільшилось на 0,5% дпр, хоча залишилось значно нижчим, ніж в останньому кварталі 2011 року. Металургія знизила випуск внаслідок нижчого зовнішнього попиту та метал та металеву продукцію. В цілому, відсутність росту виробництва в експортно-орієнтованих секторах ставить під сумнів економічне зростання у 2012 році, створюючи також ризики для виконання амбіційного бюджетного плану.

Інститут економічних досліджень
та політичних консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
http://www.ier.com.ua

Обсяги будівельних робіт нарешті показали зростання на 0,3% дпр в січні-травні 2012 року, найвірогідніше, через кінцеві приготування до Євро-2012. Зростання роздрібного товарообороту пришвидшилось до 15,5% дпр на фоні збільшення заробітних плат та пенсій, а також нижчу інфляцію. Дефлятор розчіпної торгівлі сповільнився до 3,1% дпр в травні. Водночас випуск в сільському господарстві зріс на 1,5% дпр.

Галузеві новини: Уряд намагається стабілізувати ціни на бензин

Енергетика. 19 червня набув чинності Закон про плаваючі ставки акцизів на нафтопродукти. Акцизи, чинні на 19 червня, приймаються як базові до кінця року і будуть індексуватися кожні 10 днів в залежності від середньої ціни сирої нафти (*Brent*) за попередні 10 днів. В результаті нового механізму розрахунку ставки акцизу на дизельне пальне та бензин зросли до кінця червня на 27,4% через падіння ціни нафти у цей період. Такий результат не відповідає падінню цін на пальне на європейських ринках. Також він суперечить оголошеним намірам уряду знизити ціни на бензин на внутрішньому ринку. Зміни в механізмі розрахунку акцизів, найімовірніше, були ініційовані Міністерством інфраструктури, якому потрібні кошти на реконструкцію та будівництво доріг. Водночас ставки акцизу будуть знижені, коли ціна нафти буде зростатиме. В результаті в середньому такі плаваючі ставки акцизу допоможуть забезпечити стабільшіні ціни на бензин, хоча додаткові бюджетні надходження від акцизу в середньостроковому періоді є сумнівними.

Кабінет Міністрів прийняв рішення реорганізувати газотранспортну компанію "Укртрансгаз" та газовидобувну компанію "Укргазвидобування", дочірні компанії "Нафтогазу", в публічні акціонерні компанії. Це рішення відповідає вимогам Енергетичного Співтовариства, які забороняють єдиній компанії видобувати та транспортувати газ. Однак такий крок навряд чи вирішить проблеми неефективності "Нафтогазу".

8 червня Парламент прийняв зміни до Закону про Державний бюджет на 2012 рік, збільшивши субвенції (на 2,4 млрд грн до 7 млрд грн) на виплату різниці в тарифах на опалення, централізоване водопостачання та каналізацію. Додаткове фінансування дозволить знизити заборгованість місцевих адміністрацій перед енергетичними компаніями. Однак це не вирішує проблему перехресного субсидування в комунальному секторі та проблему визначення комунальних тарифів на рівні, нижче за собівартість.

Сільське господарство. Спекотні та посушливі погодні умови у червні призвели до незвично раннього дозрівання врожаю. Жнива розпочалися на два тижні раніше ніж звичайно і перший мільйон тон зерна було зібрано вже у червні. Врожайність виявилася нижчою ніж очікували, створюючи ризики прогнозу врожаю зернових у 2012 на рівні 45 млн т. В результаті врожай може бути на 20% нижчим, ніж у 2011 році, але все ж таки вищим за врожай 2010 року. Очікується, що українські виробники зможуть компенсувати збитки від нижчої врожайності за рахунок зростання цін на міжнародному ринку, що спричинено зниженням пропозиції зернових. Однак це буде можливо лише за припущення незмінної торговельної політики України.

Зовнішній сектор: Дефіцит поточного рахунку досягнув 0,7 млрд дол. США

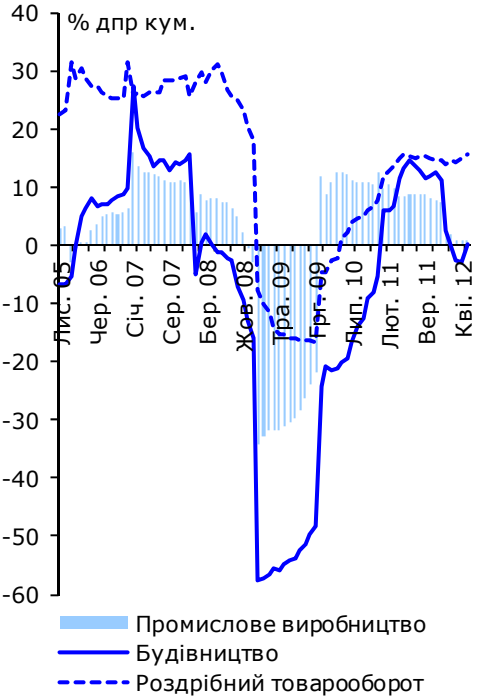
В травні дефіцит поточного рахунку становив 0,7 млрд дол. США оскільки виплати доходів перевищили надходження на 0,2 млрд дол. США. Експорт товарів досягнув 6,3 млрд дол. США і зріс на 9,4% дпр в доларовому виразі завдяки швидкому зростанню експорту продовольчих товарів та продукції машинобудування. Експорт продукції металургії майже не змінився порівняно з аналогічним періодом минулого року, але досягнув найбільшого значення за останні 12 місяців. Значний внутрішній попит сприяв зростанню імпорту товарів за виключенням мінеральних продуктів

Внесок до зміни реального ВВП

Джерело: власні розрахунки, Держстат

Тенденції реального сектору

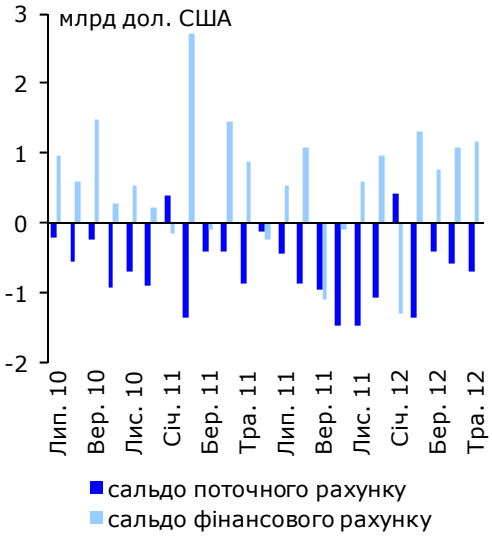

Джерело: Держстат

на 27,3% дпр. Зниження фізичних обсягів закупівлі імпортного газу і зменшення попиту з боку нафтопереробних заводів зменшило вартість імпорту нафти і природного газу, а також майже припинило експорт нафтопродуктів. Загальне зростання імпорту товарів становило 10,8% дпр в доларовому виразі.

Профіцит рахунку операцій з капіталом та фінансових операцій в травні досяг 1,2 млрд дол. США. Чистий притік ПІІ був близьким до нуля, а притік боргового капіталу становив 0,7 млрд дол. США, оскільки банки та компанії змогли забезпечити зовнішнє фінансування. Притік по «торгових кредитах» та невеликі обсяги покупки готівкової іноземної валюти були вирішальними факторами, що забезпечили профіцит фінансового рахунку.

Платіжний баланс

Джерело: попередні оцінки НБУ

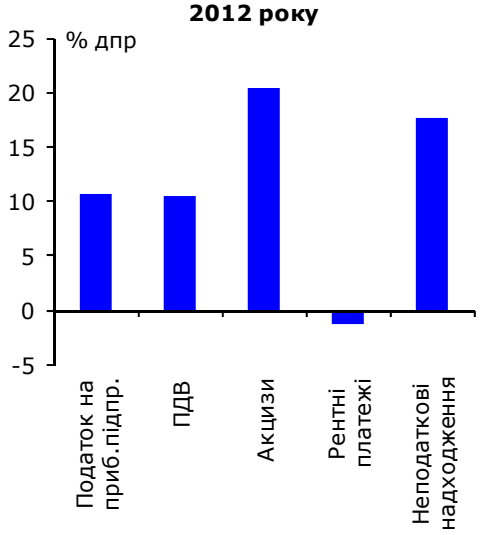
Фіскальна політика: Правила оподаткування частково спростили

Зміни до Податкового кодексу. У червні Президент підписав закон про внесення змін до Податкового кодексу. До ухвалених змін належать скасування обмежень при добровільній реєстрації платником ПДВ та прискорення строків цієї реєстрації (5 замість 10 робочих днів). Також платникам єдиного податку була надана можливість самостійного переходу до іншої податкової групи протягом року без застосування штрафних санкцій за порушення у 2012 році. В разі наявності податкової накладної в електронній формі її паперова копія є відтепер необов'язковою. Ці зміни, найімовірніше, сприятимуть розвитку малого та середнього бізнесу.

Крім того, термін запровадження податку на нерухомість було відкладено до 1 січня 2013 року. Також починаючи з 2013 року скасовується рентна плата за нафту й природний газ, тоді як плату за користування надрами буде підвищено. Внаслідок цих змін очікується збільшення податкового навантаження на добувну промисловість.

Виконання Державного бюджету. У січні-травні зростання доходів Державного бюджету (загальний і спеціальний фонд) надалі уповільнилося до 12,1% дпр внаслідок сповільнення економічного зростання. План доходів був виконаний. Зростання доходів вдалося забезпечити частково за рахунок жорсткого податкового адміністрування та збільшення неподаткових надходжень. Зокрема, неподаткові надходження зросли на 17,6% дпр, в основному, за рахунок вищого прибутку НБУ, що перераховується до Державного бюджету. Рівень виконання плану видатків Державного бюджету був низьким (93,0% від планового показника). В результаті дефіцит Державного бюджету дещо знизився в порівнянні з першими чотирма місяцями року (з 4,5 млрд грн до 3,7 млрд грн). Він був профінансований за рахунок надходжень від приватизації, тоді як значні запозичення були спрямовані на погашення старих боргів. Ризики щодо виконання плану основних бюджетних показників у 2012 році залишаються високими.

Зростання доходів загального фонду Державного бюджету у січні-травні 2012 року

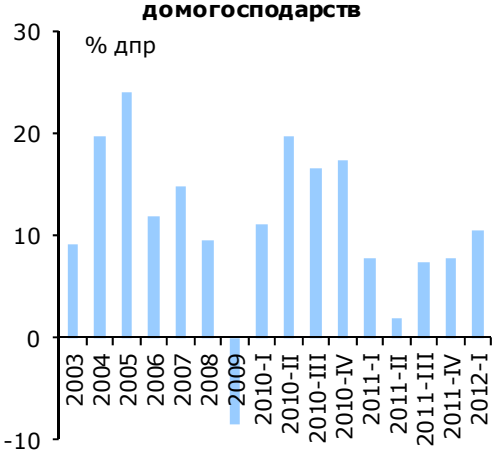

Джерело: звіти Державного казначейства

Соціальна політика: Реальний наявний доход суттєво зріс

У першому кварталі 2012 року доход домогосподарств зріс на 10,7% дпр в реальному вимірі. Реальний доход від заробітної плати зріс на 11,7% дпр через підвищення мінімальної зарплати на 11,0% дпр в реальному виразі. Змішаний доход зріс на 10,2% дпр. Зростання реального доходу від власності сповільнилось до 5,5% дпр через повільніше збільшення банківських депозитів. Доход від соціальної допомоги зріс лише на 4,7% дпр в реальному виразі через обмежене підвищення пенсій та впровадження пенсійної реформи. Водночас домогосподарства потребували менше коштів на сплату відсотків за кредитами, оскільки обсяг кредитів продовжив знижуватися. В результаті, реальний наявний доход домогосподарств зріс на 13,9% дпр в номінальному виразі та 10,6% дпр в реальному виразі.

Реальні наявні доходи домогосподарств

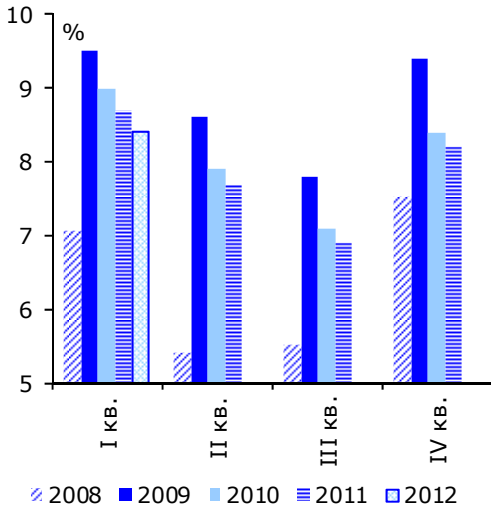

Джерело: Держстат

Ринок праці: Ринок праці залишився слабким

Рівень безробіття (методологія МОП) в перші три місяці 2012 року становив 8,4% від економічно активного населення віком від 15 до 70 років, порівняно із 8,7% у такий період 2011 року. Він залишився вищим, ніж до кризи, коли він становив 7,1% в першому кварталі 2008 року. Разом з тим, рівень безробіття залишився високим (10,4%) для чоловіків, які працюють переважно в промислових галузях, тоді як у 2008 році він дорівнював 7,1%. Безробіття жінок сьогодні є нижчим, ніж у 2008 році. Крім того, кількість зайнятих осіб залишилась незмінною порівняно із першими трьома місяцями 2011 року, що свідчить про слабкість ринку праці. Незмінна зайнятість може також пояснюватись низьким рівнем створення робочих місць та зростанням скорочення робочих місць, ймовірно, пов'язаного із реструктуризацією окремих компаній.

Рівень безробіття (МОП)

Джерело: Держстат

Монетарна політика: Дефляція чи інфляція

ІСЦ. В червні ІСЦ знизився на 1,2% дпр. Це найнижчий показник зміни ІСЦ за період 12 місяців в українській історії. Однак великі коливання цін на кілька продуктів мали непропорційний вплив на ІСЦ. Недоліки статистичної методології щодо цін на сезонні продукти могли посилити цей ефект. Наприклад, обвал індексу цін на овочі в другій половині 2011 року призвів до зменшення зростання ІСЦ на 4-6 відсоткових пунктів. В результаті ціни на овочі повинні бути в середньому нижче, ніж в 2007 році. Водночас базова інфляція залишається додатною на рівні 3,7% дпр, хоча сповільнення економічної активності та слабкість світових цін на сировинні товари сприяли сповільненню інфляційних тенденцій.

Монетарна політика. В червні НБУ знову переглянув резервні вимоги до українських банків. Банки тепер зобов'язані тримати в резервах 10% від суми поточних рахунків та 9% короткострокових депозитів в іноземній валюті. Крім того, резервні вимоги включають 3% довгострокових резервів та зовнішніх запозичень в іноземній валюті. Порівняно із резервними вимогами, які було запроваджено в березні, їх було підвищено на 1 відсотковий пункт для більшості видів зобов'язань в іноземній валюті (підвищення на 1,5 відсоткових пунктів для поточних рахунків). Резервні вимоги по зобов'язаннях в національній валюті залишились нульовими. В результаті сукупна сума обов'язкових резервів може зрости майже на 4,5 млрд грн. Половина резервів повинна лежати на спеціальному рахунку в НБУ, тоді як банки можуть використовувати іншу половину для здійснення операцій протягом дня. Разом з тим, вони повинні мати повну суму резервів на початок кожного дня. Водночас НБУ запровадив стимули для банків купувати державні облігації, номіновані в іноземній валюті, дозволивши включати 10% таких облігацій в резерви. В цілому, зміна політики може призвести до зниження вільної ліквідності майже на 2,5 млрд грн. Така зміна є сумнівною, зважаючи на високі міжбанківські процентні ставки та повільне зростання кредитування. Разом з тим, вона може допомогти в досягненні основної мети політики НБУ, а саме фіксації курсу гривні до долара США. Зміна в політиці також покликана збільшити стимули щодо депозитів в національній валюті та довгострокових вкладень в іноземній валюті. Поки що частка депозитів в іноземній валюті із строком до одного року знижувалась протягом останніх кількох років.

Динаміка монетарної бази та індекса споживчих цін

Джерело: Держстат, НБУ

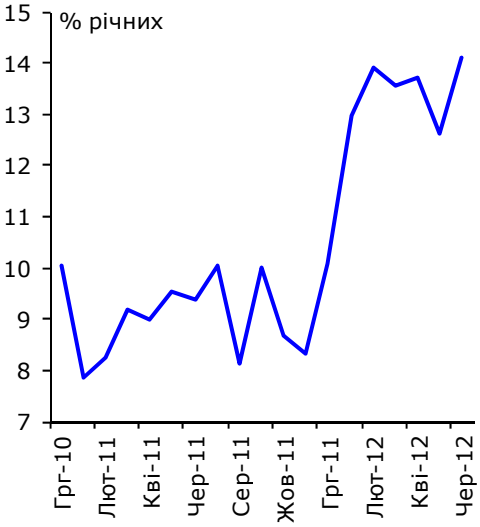
Фінансові ринки: Відсутність ефекту від Євро-2012

Обмінний курс. Середньоденний обмінний курс гривні до дол. США в червні коливався в проміжку з 8,06 грн за дол. США до 8,10 грн за дол. США. Незважаючи на попередні очікування щодо додаткової пропозиції іноземної валюти під час Чемпіонату Європи з футболу, НБУ був змушений продати 1,2 млрд дол. США для підтримки обмінного курсу. Чисті інтервенції становили 0,7 млрд дол. США оскільки НБУ також купував іноземну валюту. Незвичайно мала пропозиція готівкової іноземної валюти також сприяла дисбалансам. Таким чином, міжнародні резерви НБУ вперше з червня 2010 року впали нижче 30 млрд дол. США.

Державний борг. У червні уряд продовжував нарощувати внутрішні запозичення для забезпечення своєчасних і повних виплат з погашення й обслуговування внутрішнього та зовнішнього боргу. При розміщенні Міністерством фінансів облігацій внутрішньої державної позики, переважали ОВДП, номіновані в іноземній валюті, що, ймовірно, пов'язано з підвищеним попитом на ці облігації. Зокрема, обсяг розміщення ОВДП, номінованих у доларах США та євро, сягнув відповідно 939,7 млн дол. США та 40,2 млн євро. Середньозважена доходність облігацій, номінованих в євро, залишилася на рівні 4,8% річних, водночас, вона знизилася на 0,8 відсоткових пунктів до 8,5% для облігацій, номінованих у доларах США. Попит на ці облігації розподілився майже порівну між одно- та трирічними облігаціями.

Зростання інтересу до облігацій, номінованих у гривні, наприкінці місяця пояснюється збільшенням доходності цих облігацій. Зокрема, Міністерство фінансів розмістило номіновані у гривні облігації на суму 5,7 млрд грн із середньозваженою доходністю 14,1% річних. При цьому п'яти- й семирічні облігацій становили близько 94% від загального обсягу розміщення. Ці облігації, ймовірно, були придбані державними банками. Залучених коштів було достатньо для усіх виплат за державним боргом, запланованих на червень (відповідно до графіку платежів).

Середньозважена доходність ОВДП

Джерело: НБУ

Економічні Тенденції		II 11	III 11	IV 11	I 12	Сер.	Вер.	Жов.	Лис.	Грд.	Січ.	Лют.	Бер.	Квіт.	Тра.	Чер.
С/госп. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	3,2	13,7	17,5	0,5	10,5	13,7	16,6	16,5	17,5	0,5	0,4	0,5	1,1	1,5	…
Пром. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	8,7	8,6	7,3	0,9	8,9	8,6	8,2	7,8	7,3	2,0	2,0	0,9	0,7	0,7	…
Будівництво (реальне, кум.)	% дпр	14,5	11,4	11,1	-2,7	13,0	11,4	11,7	12,5	11,1	2,5	-0,5	-2,7	-3,0	0,3	…
Роздрібний товарооборот (реальне, кум.)	% дпр	15,2	15,2	14,7	14,2	15,2	15,2	14,9	14,5	14,7	13,8	14,6	14,2	14,8	15,5	…
Середня заробітна плата	грн.	2605	2727	2837	2923	2694	2737	2729	2727	3054	2722	2799	2923	2942	3015	…
ІСЦ	% дпр	11,9	5,9	4,6	1,9	8,9	5,9	5,4	5,2	4,6	3,7	3,0	1,9	0,6	-0,5	-1,2
ІВЦ	% дпр	20,0	21,3	14,2	6,5	19,9	21,3	16,3	17,3	14,2	11,8	7,5	6,5	6,9	4,3	4,5
Експорт (дол. США, кум.)*	% дпр	39,3	26,8	21,8	5,3	31,1	26,8	23,8	21,9	21,8	14,4	10,1	5,3	4,8	5,8	…
Імпорт (дол. США, кум.)*	% дпр	51,0	30,9	21,9	3,5	30,8	30,9	27,0	24,4	21,9	6,6	5,9	3,5	6,3	7,3	…
Баланс торгівлі товарами (кум.)	млрд. дол. США	-5,4	-9,3	-13,8	-2,9	-8,0	-9,3	-11,1	-12,5	-13,8	-0,1	-1,9	-2,9	-4,3	-5,6	…
Поточний рахунок, на кінець періоду*	млрд. дол. США	-2,9	-5,0	-9,0	-1,3	-4,0	-5,0	-6,5	-7,9	-9,0	0,4	-0,9	-1,3	-1,9	-2,6	…
Валові міжнародні резерви	млрд. дол. США	37,6	35,0	31,8	31,1	38,2	35,0	34,3	32,4	31,8	31,4	31,0	31,1	31,7	30,8	29,3
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	3,9	8,1	6,3	4,3	8,8	8,1	5,7	7,1	6,3	3,7	5,1	4,3	3,2	4,0	…
Сер.відс.ставка за кредитами у грн.**	% річних	13,6	14,8	18,4	15,5	14,9	15,6	18,7	19,0	17,5	15,7	15,4	15,4	14,6	14,7	…
Обмінний курс(міжбанківський), середній	дол. США	7,98	7,99	8,01	8,02	7,99	8,00	8,01	8,01	8,02	8,03	8,02	8,02	8,03	8,05	8,07
Обмінний курс(офіційний), середній	дол. США	7,97	7,97	7,98	7,99	7,97	7,97	7,97	7,98	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99
Обмінний курс, середній	євро	11,48	11,27	10,76	10,46	11,42	11,03	10,91	10,84	10,54	10,30	10,54	10,53	10,51	10,27	10,01

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки,
* Місячні дані наведені тільки для експорту/імпорту товарів (джерело: НБУ, попередні дані)
квартальні дані наведені для експорту/імпорту товарів та послуг (джерело: НБУ)
** Середньозважена відсоткова ставка за кредитами у гривнях (джерело: НБУ)

Основні Економічні Показники		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Номінальний ВВП	млрд. грн.	170,1	204,2	225,8	267,3	345,1	441,5	544,2	720,7	948,1	914,7	1095	1316,6
Номінальний ВВП	млрд. дол. США	31,3	38,0	42,4	50,1	64,9	86,2	107,8	142,7	179,9	117,4	136,4	165,2
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	5,9	9,2	5,2	9,6	12,1	2,7	7,3	7,9	2,1	-14,8	4,1	5,2
Промислове виробництво (реальне)	% дпр	13,2	14,2	7,0	15,8	12,5	3,1	6,2	10,2	-3,1	-21,9	11,2	7,3
Сільськогосп. виробництво (реальне)	% дпр	9,8	10,2	1,2	-11,0	19,7	-0,1	0,4	-5,2	17,5	0,1	-1,0	17,5
ІСЦ, в середньому за період	% дпр	28,2	12,0	0,8	5,2	9,0	13,5	9,1	12,8	25,2	15,9	9,4	8,0
ІСЦ, на кінець періоду	% дпр	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3	11,6	16,6	22,3	12,3	9,1	4,6
ІВЦ, в середньому за період	% дпр	20,9	8,6	3,1	7,6	20,5	16,7	9,6	19,5	35,5	6,5	20,9	19,0
ІВЦ, на кінець періоду	% дпр	20,8	0,9	5,7	11,1	24,1	9,5	14,1	23,3	23,0	14,3	18,7	14,2
Експорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	17,9	9,5	10,7	24,0	42,6	7,5	13,2	27,5	33,8	-36,7	27,1	28,2
Імпорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	18,9	14,1	4,9	28,7	31,3	20,4	22,0	35,5	38,6	-43,1	29,3	33,8
Поточний рахунок	млрд. дол. США	1,5	1,4	3,1	2,9	6,9	2,5	-1,6	-5,3	-12,9	-1,9	-2,9	-9,3
Поточний рахунок	% ВВП	4,7	3,7	7,6	5,9	10,6	2,9	-1,5	-3,7	-7,2	-1,7	-1,7	-5,6
Чисті прямі іноземні інвестиції	млрд. дол. США	0,6	0,8	0,7	1,4	1,7	6,5	5,3	9,2	9,9	4,5	5,7	6,6
Міжнародні резерви	млрд. дол. США	1,5	3,1	4,4	6,9	9,7	19,4	22,4	32,5	31,5	26,5	36,7	31,8
Дефіцит (профіцит) зведеного бюджету*	% ВВП	-0,7	-1,9	0,8	-0,2	-3,0	-1,9	-0,7	-1,1	-1,5	-2,4	-6,0	-1,8
Загальний державний борг	% ВВП	45,3	36,5	33,5	29,0	24,7	17,7	14,8	12,5	19,9	33,0	39,9	36,0
Зовн. державний борг (загальний)	% ВВП	33,0	26,3	24,1	21,4	18,6	13,4	11,7	9,8	15,0	21,5	25,6	22,8
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	39,9	37,4	33,6	30,1	34,1	53,9	17,5	46,0	31,5	4,4	15,8	6,3
Обмінний курс, середній	дол. США	5,4	5,4	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	5,3	7,8	7,9	8,0
Обмінний курс, на кінець періоду	дол. США	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	7,7	8,0	8,0	8,0
Обмінний курс, середній	євро	5,0	4,8	5,0	6,0	6,6	6,4	6,3	6,9	7,7	10,9	10,5	11,1
Обмінний курс, на кінець періоду	євро	5,1	4,7	5,5	6,7	7,2	6,0	6,7	7,4	10,9	11,7	10,6	10,5

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки
* "Мінус" означає дефіцит бюджету

Скорочення

дпк до попереднього кварталу
дпм до попереднього місяця
дпр до попереднього року
кум. кумулятивно

Квартальні тенденції

Національні рахунки		I 09	II 09	III 09	IV 09	I 10	II 10	III 10	IV 10	I 11	II 11	III 11	IV 11	I 12
ВВП	млрд. грн.	189,0	214,1	250,3	259,9	217,3	256,8	301,3	307,3	261,9	314,6	376,0	364,1	297,0
Реальний ВВП	% дпр	-19,6	-17,3	-15,7	-6,7	4,5	5,4	3,3	3,7	5,4	3,9	6,5	4,7	2,0
Споживання домогосподарств (реальне)	% дпр	-14,5	-14,5	-14,3	-16,2	0,2	6,8	7,8	12,8	13,8	15,3	17,8	12,8	9,8
Споживання сектору держ. управління (реальне)	% дпр	0,2	-1,6	-4,3	-3,7	3,8	-4,0	5,8	10,0	3,5	4,0	-10,5	-5,7	1,9
Валове нагромадж. осн. капіталу (реальний)	% дпр	-58,0	-55,9	-53,2	-33,7	-5,7	-3,2	9,5	10,5	2,1	5,2	11,0	16,9	7,6
Експорт тов/посл (реальний)	% дпр	-22,2	-34,1	-30,9	6,9	0,4	13,2	2,0	0,9	17,0	2,9	-2,2	-5,6	-6,8
Імпорт тов/посл (реальний)	% дпр	-37,4	-52,3	-47,6	-11,1	-6,2	17,2	20,2	13,2	37,2	23,1	12,0	3,3	-4,3
Сільське госп., мислив., ліс. госп. (реальна)*	% дпр	-1,1	3,4	2,2	-11,6	5,4	0,5	-3,2	0,9	5,4	2,0	17,4	28,9	0,5
Обробна пром. (реальна)*	% дпр	-33,7	-26,1	-25,6	6,5	10,9	10,1	7,6	7,6	13,3	8,9	10,2	2,2	0,2
Будівництво (реальна)*	% дпр	-54,2	-42,7	-43,6	-32,8	-7,7	-5,8	9,6	3,9	6,4	19,4	7,3	9,8	-3,1
Торгівля, ремонт (реальна)*	% дпр	-15,6	-15,7	-22,0	-16,4	6,1	9,6	10,1	4,7	8,9	2,8	6,8	5,8	5,5
Транспорт (реальна)*	% дпр	-13,4	-9,2	-5,7	-0,4	1,3	1,8	3,0	0,1	7,2	7,5	3,4	9,4	3,8
Платіжний баланс														
Сальдо рахунку поточних операцій	млрд. дол. США	-0,6	-0,2	-0,1	-0,9	0,0	0,5	-1,0	-2,5	-1,3	-1,4	-2,3	-4,0	-1,3
Сальдо рахунку поточних операцій	% від ВВП	-2,6	-0,6	-0,2	-2,7	-0,1	1,6	-2,6	-6,5	-4,1	-3,6	-4,8	-8,8	-3,5
Баланс товарів	млн. дол. США	-882	-622	-1396	-1407	-1236	-697	-2870	-3585	-3084	-2267	-3928	-4526	-2910
Баланс послуг	млн. дол. США	116	432	1256	550	930	1115	1536	823	1007	1227	1686	967	1088
Поточні трансферти	млн. дол. США	632	667	640	722	608	728	797	842	1039	878	988	803	672
Прямі іноземні інвестиції	млн. дол. США	883	1279	1210	1282	923	1196	1470	2170	882	2284	2100	1275	1657
Портфельні інвестиції	млн. дол. США	-350	-351	-2286	1428	-307	804	2532	1288	1163	1838	-938	-506	222
Валові золотовалютні резерви	млрд. дол. США	25,4	27,3	28,2	26,5	25,1	29,5	34,7	34,6	36,4	37,6	35,0	31,8	31,1
Ринковий обмінний курс, грн./дол. США	середнє	8,09	7,76	7,99	8,06	8,00	7,91	7,90	7,96	7,95	7,98	7,99	8,01	8,03
Офіційний обмінний курс, грн./дол. США	середнє	7,70	7,66	7,82	7,99	7,99	7,91	7,90	7,93	7,94	7,97	7,97	7,98	7,99
Бюджет														
Доходи зведеного бюджету	% від ВВП	35.9	30,6	25,5	36,0	30,9	30,4	23,3	32,3	32,2	29,7	29,0	30,6	33,2
Податок на доходи фіз. осіб	% від ВВП	5.3	5,3	4,4	4,7	4,9	4,8	4,4	4,8	4,9	4,8	4,1	4,7	5,0
Податок на прибуток підприємств	% від ВВП	4.0	3,3	3,7	3,6	4,3	3,0	3,4	4,2	4,4	4,5	3,6	4,4	4,8
Податок на додану вартість	% від ВВП	12.1	8,3	6,4	11,0	9,8	9,8	8,5	9,9	7,5	12,7	9,5	9,6	10,6
Акцизні збори	% від ВВП	2.0	2,3	2,5	2,6	2,4	3,0	2,5	2,6	2,1	3,0	2,7	2,4	2,7
Видатки зведеного бюджету	% від ВВП	35.4	36,6	29,6	34,5	33,0	38,7	30,3	37,6	32,3	32,8	26,5	35,6	33,3
Поточні видатки	% від ВВП	34.5	34,9	27,0	31,4	32,4	37,4	26,6	32,8	31,0	30,4	23,5	30,1	31,4
Капітальні видатки	% від ВВП	0.9	1,7	2,6	3,1	0,6	1,4	3,7	4,8	1,2	2,3	2,9	5,5	1,9
Дефіцит зведеного бюджету	% від ВВП	0.0	-6,2	-4,5	1,1	-2,0	-8,0	-7,5	-5,6	-0,3	-3,3	-3,8	-5,5	-0,2
Надходження від приватизації	% від ВВП	0.0	0,2	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,2	0,4	3,1	0,0	0,1	1,4
Ринок праці														
Середня зарплата (реальна)	% дпр	-11,7	-8,6	-10,7	-5,7	3,3	8,7	12,3	11,4	11,1	5,5	7,7	10,8	14,7
Доходи домогосподарств (реальні)	% дпр	-10,8	-6,9	-8,6	-7,6	3,7	11,8	11,0	14,7	7,8	1,9	7,3	7,7	13,9
Рівень безробіття (за методологією МОП)	% кум	9,5	9,1	8,6	8,8	9,0	8,5	8,1	8,1	8,7	8,2	7,8	7,9	8,4
Банківський сектор														
Грошовий агрегат М0	% дпр	33,9	22,8	11,5	1,5	5,4	9,9	17,4	16,5	15,7	11,5	8,6	6,3	4,7
Грошовий агрегат М2	% дпр	12,0	5,3	-1,4	-5,4	6,9	13,2	21,6	23,1	25,5	22,0	16,0	14,4	11,2
Вклади населення в нац. валюті	% дпр	-10,9	-16,1	-25,4	-8,5	7,1	20,1	38,6	41,4	43,3	26,0	16,7	12,3	14,4
Вклади населення в ін. валюті	% дпр	31,8	33,0	39,2	4,7	22,8	21,5	17,7	16,9	19,7	21,0	15,7	13,4	12,4
Кредити комерційних банків в нац. валюті	% дпр	27,6	27,8	25,2	16,9	13,6	8,3	6,0	11,2	16,0	18,5	21,1	21,0	17,4
Кредити комерційних банків в іноз. валюті	% дпр	70,8	48,7	32,4	-15,2	-13,7	-10,5	-13,2	-8,3	-2,1	0,9	-2,3	-4,2	-7,0
Довгострокові кредити комерційних банків	% дпр	50,8	37,3	29,9	-3,8	-3,9	-2,8	0,6	-0,5	5,0	6,3	5,3	2,9	-2,9
Довгострокові кредити комерційних банків	% від загальн.	69,9	68,2	67,3	68,1	68,5	68,9	67,5	66,3	67,2	66,6	64,4	62,9	61,5
Середня процентна ставка за кредитами в нац. валюті	% річних	26,2	19,1	17,5	19,8	17,3	15,0	13,0	15,0	13,1	13,5	14,1	18,4	15,5
Середня процентна ставка за кредитами в іноз. валюті	% річних	9,6	9,6	10,0	10,1	10,9	11,1	10,3	10,1	10,2	9,8	8,8	8,4	8,2

Джерела: Національний банк України, Державний комітет статистики, Державне казначейство, Міністерство фінансів, розрахунки ІЕД
* зміна доданої вартості

Застереження

Місячний Економічний Моніторинг України, розроблений Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, має виключно інформаційний характер. Судження, представлені у цій публікації, відображають нашу точку зору на момент опублікування та можуть бути змінені без попередження. Хоча ми доклали самих ґрунтовних зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-яких показників цієї публікації. Копіювання без попереднього узгодження заборонено. В разі цитування обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.